

OBSAH

- Jan Kysela – Alžběta Danielisová – Jiří Militký, Středomořské importy z oppida Třísov. Nálezy z povrchové prospekce s detektory kovů z let 2007–2013* – Mediterranean imports at the Třísov oppidum. Finds from surface surveys with metal detectors, conducted in 2007–2013 567–608
- Jan Kypta – Jaroslav Podliska, Tábor obláhatelů na předpolí Nového hradu u Kunratic (1420/1421). Povrchový průzkum a srovnání s analogickými lokalitami* – The Hussite field camp from the siege of Nový hrad at Kunratic (1420/1421). Surface survey and a comparison with parallel sites 609–632
- Roman Křivánek, Geofyzikální průzkum v areálu husitského obláhatelického tábora na předpolí Nového hradu v Praze-Kunraticích* – Geophysical survey on the grounds of the Hussite siege camp in the foregrounds of Nový hrad in Prague-Kunratic 633–650

MATERIALIA

- Milan Zápotocký, K osídlení labské nivy v eneolitu a starší době bronzové: sídlištní areál s půdorysy kúlových domů u Kozel, okr. Mělník* – Remarks on the Eneolithic and Early Bronze Age settlement of the Elbe flood plain: Settlement area with post constructions of longhouses at Kozly, Central Bohemia 651–694
- Christoph Blesl – Violetta Reiter, Die Rondellnadeln Typ Franzhausen aus Niederösterreich* – The disk headed pins type Franzhausen of Lower Austria 695–703
- David Vích, Spony z doby římské ze severní části Boskovické brázdy* – Kaiserzeitliche Fibeln aus dem Nordteil des Boskovitzer Furche (Boskovická brázda), Mittelmähren 704–730

NOVÉ PUBLIKACE

- Petr Květina, Michael Brian Schiffer: Studying technological change. A behavioral approach* (Salt Lake City 2011) 731–736
- Pierre Lemonnier: Mundane objects: materiality and non-verbal communication* (London 2012)
- Črtomír Lorenčič – Jan Hasil, Stefan Eichert: Frühmittelalterliche Strukturen im Ostalpenraum: Studien zu Geschichte und Archäologie Karantaniens* (Klagenfurt am Wörthersee 2012) 736–741
- Jan Kypta, Petr Meduna a kolektiv: Raně středověké sídliště v Hrdlovce* (Praha 2012) 742–743
- Katarína Čuláková, Iain Morley: The Prehistory of Music* (Oxford 2013) 743–744

- Jan Kypka*, Martin Musílek a kol.: Havelské Město pražské ve středověku. Historie – archeologie – stavební historie (Praha 2012) 744–746
- Jan Kypka*, Markus Sanke: Die Gräber geistlicher Eliten Europas von der Spätantike bis zur Neuzeit. Archäologische Studien zur Materiellen Reflexion von Jenseitsvorstellungen und ihrem Wandel (Bonn 2012) 746–747
- Jan Kypka*, Regina Smolnik (Hrsg.): Keramik in Mitteldeutschland – Stand der Forschung und Perspektiven. 41. Internationales Hafnereisymposium des Arbeitskreises für Keramikforschung in Dresden, Deutschland, vom 21. September bis 27. September 2008 (Dresden 2012) 747–748
- Jan Kypka*, Svorník 11. Sborník příspěvků z 11. specializované konference stavebně-historického průzkumu uspořádané 12.–15. června 2012 v Žacléři. Opevnění (Praha 2013) 749

OBSAH ARCHEOLOGICKÝCH ROZHLEDŮ LXVI/2014

750–756

Středomořské importy z oppida Třísov Nálezy z povrchové prospekce s detektory kovů z let 2007–2013

Mediterranean imports at the Třísov oppidum
Finds from surface surveys with metal detectors, conducted in 2007–2013

Jan Kysela – Alžběta Danielisová – Jiří Militký

Příspěvek se zabývá vyhodnocením souboru jižních importů, které byly nalezeny při povrchových prospekcích s detektory kovů v areálu oppida Třísov. Shromážděná kolekce importů zahrnuje části kovových nádob, kategorií osobních předmětů a jednu římskou republikánskou minci. Je analyzována z typologického a chronologického hlediska a pak vyhodnocena společně se souborem pocházejícím z exkavací prováděných ve druhé polovině 20. století. Na závěr je diskutována otázka role importů v osídlení a ekonomických kontaktech středoevropských oppid.

oppida – pozdní doba laténská – středomořský import – kovové nádoby

The paper discusses the lot of mediterranean imports, which have been unearthed during metal-detector prospections carried out in the area of the oppidum of Třísov. The collection of objects presented here includes fragments of metal vessels, several personal objects and a republican bronze coin. The objects are studied from the typological and chronological point of view and in the end evaluated as a whole together with the imports discovered already during the excavations from the 1950s–1980s. In the conclusions the authors discuss the role of southern imports in settlement itself and in the economic contacts of the central European oppida.

oppida – late La Tène period – mediterranean imports – metal vessels

ALŽBĚTA DANIELISOVÁ, Archeologický ústav AV ČR, Praha, v. v. i., Letenská 4, CZ-118 01 Praha 1
danielisova@arup.cas.cz

JAN KYSELA, Ústav pro klasickou archeologii FFUK, Celetná 20, CZ-116 42 Praha 1; jan.kysela@hotmail.com

JIŘÍ MILITKÝ, Archeologický ústav AV ČR, Praha, v. v. i., Letenská 4, CZ-118 01 Praha 1; militky@arup.cas.cz

Tábor obléhatelů na předpolí Nového hradu u Kunratic (1420/1421) Povrchový průzkum a srovnání s analogickými lokalitami

The Hussite field camp from the siege of Nový hrad at Kunratic
(1420/1421)

Surface survey and a comparison with parallel sites

Jan Kypta – Jaroslav Podliska

V zimě 1420/1421 husité po krátkém obléhání donutili ke kapitulaci posádku Nového hradu u Kunratic (Praha 4), věrnou králi Zikmundovi. Na bezprostředním předpolí hradu se v ojedinělé kvalitě dochovaly terénní pozůstatky ohrazeného ležení útočníků. Vnitřní prostor tábora, vymezený prudkými svahy a pásy valů, je z větší části pokryt těsně vedle sebe situovanými jámami – pozůstatky provizorních příbytků. Pravoúhlé zemní bašty v týlu ležení svědčí o vyspělé strategii husitů už na samém počátku válečných let. S vysokou výpovědní hodnotou terénních relikvií tábora dlouhodobě kontrastovala jejich nedostatečná dokumentace. Zde prezentovanému srovnání s analogickými lokalitami proto předcházelo zevrubné geodetické zaměření veškerých patrných objektů.

husitské války – obléhání hradu – vojenské ležení – zemní fortifikace – povrchový průzkum

Following a brief siege in the winter of 1420/1421, the Hussite army forced the garrison of Nový hrad (New Castle) at Kunratic (Prague 4), loyal to King Sigismund, to capitulate. Terrain remains of the attackers' walled camp in the immediate foregrounds of the castle have been preserved in remarkable condition. The interior space of the camp demarcated by steep slopes and rows of ramparts is covered for the most part with densely placed pits representing the remains of provisional dwellings. The rectangular earth bastions at the rear of the camp testify to the advanced strategy employed by the Hussites at the very outset of the war. For years, the lack of documentation on the camp stood in stark contrast to the high testimonial value of the terrain remains. The comparison with parallel sites presented in the article was therefore preceded by the comprehensive geodetic survey of all known features.

Hussite Wars – castle siege – military camp – field fortifications – surface survey

JAN KYPTA, Národní památkový ústav – ú. o. p. středních Čech v Praze, Sabinova 5, CZ-130 11 Praha 3
kypta.jan@npu.cz

JAROSLAV PODLIŠKA, Národní památkový ústav – ú. o. p. v hl. městě Praze, Na Perštýně 12, CZ-110 00
Praha 1; podliska.jaroslav@npu.cz

Geofyzikální průzkum v areálu husitského obléhacího tábora na předpolí Nového hradu v Praze-Kunraticích

Roman Křivánek

V souvislosti s novými povrchovými průzkumy a geodetickým zaměřením Nového hradu, včetně obléhacího tábora na východním předpolí, byl uskutečněn také nedestruktivní geofyzikální průzkum. Bylo sledováno šest ploch vybraných dle potřeb archeologů i aktuálních podmínek měření. Rozsáhlejší plochy byly sledovány plošným magnetometrickým měřením, na několika dílčích specifických místech bylo realizováno geoelektrické odporové měření. Geofyzikální průzkum přispěl k podrobnějšímu vymezení rozsahu zastavěné části tábora i charakteru jednotlivých objektů.

vojenský tábor – opevnění – husitské války – nedestruktivní archeologie – geofyzikální průzkum – zahloubený objekt

Geophysical survey on the grounds of the Hussite siege camp in the foregrounds of Nový hrad in Prague-Kunratice. *In connection with new surface surveys and the geodetic survey of Nový hrad (New Castle), including the siege camp in the eastern fields of the castle foregrounds, a non-destructive geophysical survey was conducted. Six areas selected to meet the needs of archaeologists and the relevant measurement conditions were explored. The larger areas were studied by means of magnetometric survey, whereas geoelectrical resistivity measurement was used on several specific locations. The results achieved using geophysical methods contributed to a more detailed demarcation of the range of the built-up part of the camp and the nature of individual features.*

military camp – fortifications – Hussite Wars – non-destructive archaeology – geophysical survey – sunken feature

ROMAN KŘIVÁNEK, Archeologický ústav AV ČR, Praha, v. v. i., Letenská 4, CZ-118 01 Praha 1
krivanek@arup.cas.cz

K osídlení labské nivy v eneolitu a starší době bronzové: sídlíšní areál s půdorysy křlových domů u Kozel, okr. Mělník

Milan Zápotocký

Sídelní poloha situovaná při okraji terasy würmského stáří uprostřed labské nivy byla s většími přestávkami užívána od časného eneolitu do počátku starší doby bronzové. Poté ji z větší části překryl písečný přesyp, který uchránil nálezově bohatou kulturní vrstvu. Podle analýzy keramiky se zde vystrídalo pět sídelních fází. Z nejstarší, michelsberské fáze je půdorys domu č. 3, první tohoto typu v Čechách. Také další půdorys, č. 4, představuje první objev svého druhu v zemi, tentokrát ze staršího (baalberského) období kultury nálevkovitých pohárů. Stejně unikátní objekty jsou v kontextu své doby další tři půdorysy: lodovitý, č. 1, ze čtvrté fáze, patřící kultuře zvoncovitých pohárů, a dvojice úzce obdélníkovitých domů č. 5, 6 ze staršího období únětické kultury. Výzkum a sběry umožnily stanovit přibližnou velikost sídelního areálu, včetně hrubého odhadu plochy osazené v té které fázi. Pro funkci sídliště měla zřejmě podstatný význam poloha na aktivním toku Labe, jež bylo zároveň jednou z nejdůležitějších dálkových komunikací Čech. Zánik sídelního areálu někdy po r. 2000 př. Kr. lze pak vysvětlit jako důsledek přesunu řeky jižněji, čímž se meandr, při jehož břehu areál ležel, změnil ve slepé rameno.

střední Čechy – Labe – niva – eneolit – starší doba bronzová – sídelní areály – domy

Remarks on the Eneolithic and Early Bronze Age settlement of the Elbe flood plain: Settlement area with post constructions of longhouses at Kozly, Central Bohemia. *The settlement area situated at the edge of a Würm-dating terrace in the centre of the Elbe flood plain had been used – with longer breaks – since the Early Eneolithic until the beginning of the Early Bronze Age. Thereafter, a sand dune mostly covered it and protected the rich in finds cultural layer. Pottery analysis attests for five different settlement phases. The earliest, Michelsberg phase yielded the ground plan of house no. 3, the first of this type in Bohemia. The ground plan of another house, no. 4, also represents the first detected instance of this type in the country, dating to the early (Baalberg) phase of the Funnel Beaker culture. The ground plans of three more houses are equally unique in their chronological context: ship-shaped ground plan, no. 1, belongs to the 4th phase and dates to the Bell Beaker culture, and two narrow rectangular houses, no. 5 and 6, belong to the early phase of the Únětice culture. Excavation and surface survey enabled assessment of the approximate size of the settlement area, including a rough estimate of the area occupied in each particular phase. The position of the settlement next to the active Elbe watercourse seems to have significantly determined its function, since the Elbe river represented one of the most important means of long-distance communication in Bohemia. The decline of the settlement area approx. after year 2000 BC may then be explained as consequence of the river's relocation southward, which turned the meander where the settlement existed in a dead-end channel (palaeochannel).*

Central Bohemia – the Elbe river – flood plain – Eneolithic – Early Bronze Age – settlement areas – houses

MILAN ZÁPOTOCKÝ, Archeologický ústav AV ČR, v. v. i., Letenská 4, CZ-118 01 Praha
zapotocky@arup.cas.cz

Die Rondellnadeln Typ Franzhausen aus Niederösterreich

Christoph Blesl – Violetta Reiter

In Niederösterreich wurden im Rahmen von zwei Rettungsgrabungen des Bundesdenkmalamtes Gräberfelder der Böhheimkirchner-Gruppe der Věteřov-Kultur freigelegt, wobei in zwei Frauengräbern Nadeln mit horizontaler Kopfscheibe – Rondellnadeln Typ Franzhausen – besonderer regionaler Ausführung entdeckt wurden. Im Folgenden werden die Fundsituation und der Grabkontext genau beschrieben.

Frühbronzezeit – Niederösterreich – Böhheimkirchner-Gruppe – Věteřov-Kultur – Rondellnadel – Typ Franzhausen – Traisental

The disk headed pins type Franzhausen of Lower Austria. *An unknown type of pin was discovered in 1997 in Neumarkt an der Ybbs and in 2004 at Franzhausen Swietelsky I, two sites are in Lower Austria. The pins – situated in graves of women of the Böhheimkirchner group of the Věteřov culture – have a horizontal disk head and have been named “Rondellnadeln Type Franzhausen”. The finds circumstances and the grave contexts are described in detail.*

Early Bronze Age – Lower Austria – Böhheimkirchner group – Věteřov culture – disk headed pins – type Franzhausen – Traisental

CHRISTOPH BLESL, Bundesdenkmalamt, Abteilung für Archäologie, Hofburg, Säulenstiege, A-1010 Wien
christoph.blesl@bda.at

VIOLETTA REITER, Österreichische Akademie der Wissenschaften, OREA, Institut für Orientalische und Europäische Archäologie, Fleischmarkt 20–22, A-1010 Wien; violetta.reiter@univie.ac.at

Spony z doby římské ze severní části Boskovické brázdy

David Vích

Při detektorové prospekci v letech 2005–2012 byla na severozápadní Moravě a ve východních Čechách získána kolekce drobných kovových předmětů z doby římské. Příspěvek představuje dosud nepublikované nálezy z mladšího úseku starší doby římské a z mladší doby římské. Prezentované výrobky zhotovené bez výjimky z neželezných kovů prokazují vliv římského prostředí. Slabě je doložen i vliv východogermánského prostředí.

doba římská – Malá Haná – povrchová prospekce – kovová industrie

***Roman period fibulae from the northern part of the Boskovice lowlands (Boskovická brázda).** A collection of Roman period fibulae was acquired during field surveys with a metal detector in 2005–2012 in northwest Moravia and in east Bohemia. The work presents unpublished fibulae from the late phase of the Early Roman period and from the Late Roman period. Made exclusively of non-ferrous metals, the presented fibulae demonstrate a Roman influence. Weak east German influences are also documented.*

Roman period – Central Moravia – East Bohemia – field survey – fibulae

DAVID VÍCH, Regionální muzeum ve Vysokém Mýtě, Šemberova 125, 566 01 Vysoké Mýto
dvich@centrum.cz